

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ВК 1.4.(М.2) ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ВК 1.4.(М.2) Волонтерська діяльність
Статус дисципліни	Вибіркова, цикл професійної підготовки блоку дисциплін відповідно до траєкторії студента чи курсанта
Рівень вищої освіти, форма навчання	Перший (бакалаврський), денна форма
Освітньо-професійна програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рік навчання, семестр	3-й рік (6 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Логвиненко Вікторія Михайлівна, к. філос. наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук Білецький Остап Петрович, магістр соціальної роботи, викладач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
E-mail	v.logvynenko@ldubgd.edu.ua o.biletskiy@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	https://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=3529
Консультації	Згідно з розкладом консультацій кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук

2. Анотація до курсу

Зміст навчальної дисципліни «Волонтерська діяльність» спрямований на теоретичне обґрунтування історії та сучасних реалій волонтерства, розкриття концепцій, методів та інструментарію волонтерської діяльності, формування практичних навичок організації волонтерських груп, способів заохочення та управління волонтерами.

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними інституційними й практичними засадами волонтерської діяльності.

3.2. Завдання:

- отримання теоретичних знань щодо організації діяльності волонтерських груп;
- формування вміння залучати людей до волонтерської діяльності;
- формування навичок складання волонтерських програм;
- здійснювати управління діяльністю волонтерів.

3.3. Компетентності:

Загальні компетентності

- ЗК01 здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК03 здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК04 здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК05 здатність планувати та управляти часом;
- ЗК06 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК07 здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК08 навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК09 здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК10 здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК11 вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК12 здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК13 здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ЗК14 визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- ЗК15 здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- ЗК17 навички здійснення безпечної діяльності;

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК01 знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного);
- ФК07 здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;
- ФК08 здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах;
- ФК09 здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;
- ФК11 здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей;
- ФК13 здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм;
- ФК14 здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;
- ФК15 здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад;
- ФК16 здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи;
- ФК17 здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності;
- ФК18 здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері;
- ФК20 здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах;

3.4. Програмні результати навчання:

- РН01 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;
- РН02 Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань;
- РН03 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;
- РН04 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми;
- РН05 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;
- РН06 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях;
- РН09 Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги;
- РН12 Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності;
- РН15 Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки;
- РН16 Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;
- РН17 Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;
- РН19 Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин;
- РН20 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання;
- РН21 Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень;
- РН22 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей;
- РН24 Передбачати необхідний рівень індивідуальної безпеки у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- РН25 Застосовувати отримані знання соціально-правового захисту населення в практичній діяльності.

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований та складається з 12 тем, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально та у групі ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	4,5 кредити / 135 академічних годин, з яких: лекцій – 32 години, практичних – 32 години, самостійної роботи – 71 година.
Форми навчання	лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (у тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у поза аудиторний час з подальшою їх перевіркою на семінарських заняттях).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
6-ий семестр					
Тема 1. Теоретичні основи волонтерської діяльності. Волонтерство в соціальній роботі	17	4	4		9
Тема 2. Історія волонтерського руху за кордоном	9	2	2		5
Тема 3. Історія волонтерського руху в Україні	9	2	2		5
Тема 4. Становлення волонтерського руху в Україні в ХХІ столітті	9	2	2		5
Тема 5. Волонтерська діяльність в Україні в умовах війни	9	2	2		5
Тема 6. Правові засади організації волонтерської діяльності	9	2	2		5
Тема 7. Забезпечення діяльності волонтерських груп	9	2	2		5
Тема 8. Супровід діяльності волонтерів та її оцінка	16	4	4		8
Тема 9. Організація волонтерської роботи з різними категоріями населення	16	4	4		8
Тема 10. Алгоритм розробки волонтерської програми	8	2	2		4
Тема 11. Залучення та підготовка волонтерів до роботи	16	4	4		8
Тема 12. Психологія волонтерства	8	2	2		4
Усього годин за семестр	135	32	32		71
Усього годин	135	32	32		71

Інформаційний обсяг дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи волонтерської діяльності.

Сутність волонтерства та волонтерського руху (поняття, мета, цілі, функції.) Принципи волонтерської діяльності. Ресурси волонтерства. Волонтерський фандрайзинг. Класифікація волонтерських груп. Сфери діяльності волонтерів. Нормативно-правове забезпечення функціонування волонтерського руху. Характеристика основних груп добровільних помічників. Вимоги до особистісних якостей волонтера. Особливості мотивації потенційних волонтерів. Етичні засади волонтерської діяльності. Волонтерство в соціальній роботі

Тема 2. Історія волонтерського руху за кордоном.

Зародження волонтерського руху за кордоном. Організаційна діяльність Анрі Дюнана. Розвиток волонтерства в США в 30-х роках ХХ ст. – на початку ХХІ ст. Сучасний розвиток волонтерства в Німеччині. Інституційне оформлення волонтерського руху в Європі в 90-х роках ХХ ст. Розвиток волонтерського руху від початку ХХІ ст. – до сьогодення.

Тема 3. Історія волонтерського руху в Україні

Форми соціальної допомоги у слов'ян. Особливості благодійності в Київській Русі. Церковно-монастирські форми опіки. Філантропічні функції православних братств міщан в Україні. Приватна благодійність в Україні. Суспільна опіка в Наддніпрянській Україні підвладній Російській імперії наприкінці ХVІІІ – на початку ХХ ст. Благодійництво в Галичині підвладній Австрійській монархії наприкінці ХVІІІ – на початку ХХ ст. Зародження волонтерства на українських землях в першій половині ХХ ст.

Тема 4. Становлення волонтерського руху в Україні в ХХІ столітті.

Інституціоналізація волонтерства в незалежній Україні. Формування центрів волонтерського руху. Поширення діяльності міжнародних волонтерських організацій в Україні. Підготовка до проведення Євро-2012 в Україні та роль волонтерів. Активізація волонтерського руху в період Революції Гідності.

Тема 5. Волонтерська діяльність в Україні в умовах війни

Напрямки та форми роботи волонтерів під час війни в Україні. Підготовка майбутніх волонтерів до діяльності в умовах війни. Досвід приватних волонтерів у період війни. Досвід волонтерських та благодійних організацій в період війни. Розбір діяльності основних волонтерських та благодійних організацій у період російсько-української війни.

Тема 6. Правові засади організації волонтерської діяльності.

Головні аспекти та особливості Закону України «Про волонтерську діяльність». Закон України «Про благодійництво та благодійні організації». Міжнародне законодавство у сфері волонтерства. “Загальна декларація волонтерів”. Роль ООН в правовому оформленні волонтерської діяльності..

Тема 7. Забезпечення діяльності волонтерських груп

Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Створення волонтерської програми. Аналіз ресурсів, необхідних для забезпечення волонтерської діяльності. Складання переліку вимог до волонтера. Розробка структури обліку часу роботи волонтерів. Розробка угоди про співпрацю між волонтером та організацією. Планування кампанії із залучення волонтерів. Визначення потреби організації у волонтерах.

Тема 8. Супровід діяльності волонтерів та її оцінка

Менторська підтримка волонтерів. Супервізія роботи волонтерів: завдання супервізії, методи супервізії, принципи супервізії, функції супервізора. Інтервізія: алгоритм проведення інтервізії, принципи інтервізії. Функції координаторів волонтерських груп. Підготовка координаторів діяльності волонтерських груп. Особливості проведення соціально-просвітницького тренінгу.

Тема 9. Організація волонтерської роботи з різними категоріями населення

Волонтерська робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. Волонтерська допомога сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах. Волонтерська робота з постраждалими внаслідок кризових травматичних подій (ВПО, військовослужбовці). Волонтерська робота з військовослужбовцями та громадянами в зоні збройного конфлікту.

Особливості волонтерської діяльності з вимушеними переселенцями та постраждалими від війни. Взаємодія волонтерів з особами, що мають особливості психофізичного розвитку.

Тема 10. Алгоритм розробки волонтерської програми

Підходи до планування залучення волонтерів. Описання роботи, яку будуть виконувати волонтери. Ресурси, необхідні для роботи волонтерської групи. Визначення мети програми і цільової аудиторії. Визначення типів волонтерських позицій та їхніх обов'язків. Створення організаційної структури програми з урахуванням ролей та відповідальності. Розробка плану залучення волонтерів через різноманітні канали комунікації. Встановлення системи зворотного зв'язку та відкритого спілкування з волонтерами.

Тема 11. Залучення та підготовка волонтерів до роботи

Вимоги до волонтера. Способи залучення волонтерів. Інструменти здійснення відбору волонтерів. Інструктаж та орієнтування волонтерів. Облік виконаних волонтером робіт. Контроль за діяльністю волонтерів в організації.

Зміст та напрями підготовки волонтерів у вітчизняних ЗВО. Зміст та напрями підготовки волонтерських груп у вітчизняних НУО. Управління діяльністю волонтерських груп. Структура підготовки волонтерів до участі в програмах. Соціальні групи волонтерства та їхня мотивація. Описання роботи, яку будуть виконувати волонтери. Ресурси, необхідні для роботи волонтерської групи.

Тема 12. Психологія волонтерства.

Психологічні чинники волонтерства. Особливості мотивації волонтерів. Форми альтруїстичної мотивації. Психологічні ризики волонтерської діяльності: професійна деформація особистості, глобалізація і гіперболізація своєї діяльності, завищення вимог до оточуючих, завищення своєї значущості, комплекс "рятівника", інвалідація об'єкта допомоги, вождизм. Вплив втоми та емоційного вигорання на діяльність волонтерів. Способи зниження психологічних ризиків волонтерів.

6. Завдання для самостійного опрацювання

З метою закріплення отриманих практичних навиків, здобувачі освіти виконують індивідуальні завдання. Тематика індивідуальних завдань відображені у електронному освітньому середовищі «Віртуальний університет». Індивідуальне завдання – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань студентами у процесі навчання. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача. Відповідно інноваційним технологіям навчання, різноманітністю індивідуальних занять є індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ). Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Етноси та міжкультурна комунікація» є видом обґрунтування індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу.

7. Методи навчання

Основні форми організації навчання: лекції, семінарські заняття із поточним контролем, виконання індивідуальних завдань, тематична контрольна робота, консультації.

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні і практичні (аспект передачі і сприймання навчальної інформації); індуктивні та дедуктивні (логічний аспект); репродуктивні та проблемно-пошукові (аспект мислення); самостійної діяльності (аспект управління умінням).

2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усний, письмовий, тестовий.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

3. Логічні методи навчання – моделювання, абстрагування, аналізу і синтезу, формалізації, індуктивний, дедуктивний.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Комп'ютери на базі процесорів Intel Pentium Gold G5400, компоненти програмного забезпечення MS Office 365 (Teams, PowerPoint, Word, Excel.), електронне освітнє середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

9. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf та «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf.

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має за мету перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти знань з Волонтерської діяльності. Для поточного контролю якості знань здобувачів вищої освіти використовуються такі форми: усні опитування та індивідуальні відповіді на семінарських заняттях; підготовка індивідуальних завдань; підготовка рефератів (презентацій) до семінарських занять, виконання тестових завдань до тем.

Оцінювання результатів поточного контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються викладачем при виставленні підсумкової оцінки за диференційований залік та екзамен.

Вид робіт	Формат проведення та критерії оцінювання
Індивідуальне завдання	Курсом передбачено виконання 3-х індивідуальних завдань. Типові завдання та критерії оцінювання наведені у електронному курсі «Віртуального університету». За виконання кожного індивідуального завдання можна отримати до 6 балів.
Робота на семінарському занятті; самостійна робота	Оцінювання здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД». За роботу на 16 семінарських заняттях можна отримати до 32 балів.

Підсумковий контроль

Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку з використанням електронного навчального середовища «Віртуальний університет».

Допуск до семестрового контролю здійснюється за умови виконання здобувачем двох контрольних робіт у середовищі «Віртуальний університет».

Семестровий контроль (залік) проводиться у формі тестування в електронному навчальному середовищі Віртуальний університет (50 тестових завдань закритого типу з вибором однієї правильної відповіді). На виконання відводиться 50 хв. (1x50).

Підсумкова семестрова оцінка обчислюється як сума балів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою і переводяться в національну (чотирибальну) шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», для заліків – «зараховано», «не зараховано»).

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

Підсумкова семестрова оцінка		
Поточний контроль (50 балів)		Семестровий контроль (диференційований залік) (50 балів)
Семінарські заняття	Індивідуальні завдання	
(32 бали)	(18 балів)	Підсумкове тестування – 50 балів (50x1 бал)

Підсумкові оцінки виставляються та вносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, поданих у наступній таблиці.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C	задовільно	
61-70	D		
51-60	E		
36-50	FX	незадовільно	не зараховано
0-35	F		

10. Політика курсу

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодекс академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf

Академічні очікування від здобувачів – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування і виконання практичних занять та завдань самостійної роботи.

Політика щодо термінів виконання завдань та ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються у електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють Perezдачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи:

заборгованість із поточного контролю;

заборгованість із підсумкового контролю.

Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом проходження тестових завдань та виконання контрольних робіт згідно із тематичним планом курсу. Ліквідація

заборгованості з підсумкового контролю організовується в форматі прездачі диференційованого заліку.

Дотримання принципів академічної доброчесності: роботи (завдання) виконуються здобувачами самостійно, ідеї та ініціативи інших авторів використовуються лише при належно оформленому цитуванні.

Поведінка в аудиторії – неприпустимо запізнення та користування телефоном на заняттях, за винятком виконання громіздких обчислень та використанні додаткових програм в освітніх цілях; повага до думки інших колег; дотримання норм культури мовлення та ін.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

1. **Бондаренко А.**, Вдовцов Ю. Посібник по роботі з волонтерами. Київ, 2021. 164 с.
2. **Волонтерський рух в Україні:** навч. посіб. / [уклад. Л. В. Хоменко] ; Черкас. облдержадмін., Упр. освіти і науки, Комун. ВНЗ «Уман. гуманітар.-пед. коледж ім. Т. Г. Шевченка». Умань : Сочінський М. М. [вид.], 2019. 71 с
3. **Волонтерська діяльність** у змісті соціальної функції держави: монографія / В. В. Вашкович, В. В. Манзюк, В. М. Рошканюк. Ужгород : Гельветика, 2019. 199 с.
4. **Посібник волонтера** / В. В. Вашкович, О.Ю. Василенко, Т. О. Карабін, Я. В. Лазур, В. В. Манзюк, В. М. Рошканюк. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 88 с.
5. **Про волонтерську діяльність:** Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>

11.2. Додаткова:

1. **Білецький О.**, Лаврецький Р. Етичні конфлікти у діяльності волонтерів в умовах російсько-української війни. Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених, 9 листопада 2022 р.; [за ред.: Нагірняка М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С.5-9.
2. **Волонтерська діяльність в Україні:** соціально-правове дослідження: монографія П. Горінов, Р. Драпушко. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2022. 240 с
3. **Волонтерська та благодійна допомога Збройним Силам України:** Збірник нормативно-правових актів. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 300 с
4. **Думанська О.**, Білецький О. Особливості волонтерської діяльності в умовах воєнного часу. Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених, 9 листопада 2022 р.; [за ред.: Нагірняка М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. С. 30-32.
5. **Козубовський Р. В.** Актуальні проблеми волонтерського руху в Україні. Нотатки сучасної науки. 2023. № 6. С. 16-17.
6. **Костишин Е.І.** Роль волонтерського фандрайзингу у протистоянні широкомасштабній збройній агресії російської федерації. Українське військо: сучасність та історична ретроспектива: Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції 23 листопада 2022 р. Київ: НУОУ, 2023. С. 135-137.
7. **Котелевець А. М.** Дослідження напрямів волонтерської діяльності під час російсько-української війни. Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. 2022. Вип. 1. С. 123-131
8. **Марчук А.**, Лобода В., Іваниса В. Волонтерська діяльність як засіб самовизначення й самореалізації молоді. Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві. 2023. № 2. С. 104-116
9. **Панькова О.**, Касперович О. Український волонтерський рух в умовах збройної російської агресії в контексті національних та глобальних викликів і можливостей післявоєнного відновлення країни. Журнал європейської економіки. 2022. Т. 21, № 3. С. 277-294

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут психології та соціального захисту
Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук

10. **Сірий Є. В., Сіра О. В.** Волонтерство як форма соціального включення та можливої самозайнятості в сучасних викликах війни в Україні: самобутні вітчизняні вектори розвитку і зарубіжний досвід. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2023. Вип. 11. С. 140-156.
11. **Школа волонтерів:** Навчальний посібник За заг.ред. Г.С.Скитьової [Авторський колектив: Брик Я.А., Говорун Н. В., Дементьєв В.В., Лащук О.М., Мельник О.В., Потій О.В., Скитьова Г.С., Тищенко М.П.]. Київ. 2016. 166 с
12. **Volunteering.** An official website of the European Union. Available at: https://youth.europa.eu/go-abroad/volunteering_en

11.3. Інформаційні ресурси:

1. **Віртуальний університет ЛДУБЖД.** [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.** [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. **Open Textbook Library.** Available at: <https://open.umn.edu/opentextbooks/>

Розглянуто на засіданні кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук протокол від «28» серпня 2023 р. № 1

РОЗРОБНИК

Доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук
кандидат філософських наук, доцент

Вікторія ЛОГВИНЕНКО

«28» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, доктор педагогічних наук, доцент

Андрій ЦЮПРИК

«28»серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
кандидат історичних наук, доцент

Емілія КОСТИШИН

«28» серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового інституту психології та соціального захисту,
кандидат педагогічних наук

Ірина БАБІЙ

«28»серпня 2023 р.

Дата актуалізації*					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					